

Aan
Van

Minister van BZK
CZW/CZ

nota

Memorie van antwoord tweede lezing grondwetsvoorstel
kiescollege Eerste Kamer

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2022-0000160734

Datum
6 april 2022

Opgesteld door
[redacted] CZW/CZ
[redacted]

Samengewerkt met
DGBRW/DenB, CZW/SenB,
Ministerie van AZ

Bijlage(n)
3

Aanleiding

Op 22 maart jl. heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning van de Eerste Kamer voorlopig verslag uitgebracht over het hiervoor genoemde grondwetsvoorstel.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

- In te stemmen met de bijgevoegde antwoorden (memorie van antwoord);
- De aanbiedingsbrief en de memorie van antwoord te ondertekenen.

De antwoorden zijn afgestemd met ambtelijk AZ. AZ is betrokken in verband met de medeverantwoordelijkheid van de Minister-President voor (wijzigingen van) de Grondwet.

In de antwoorden wordt hier en daar verwezen naar de stukken met betrekking tot het voorstel voor de uitvoeringswet. Dit wetsvoorstel is op 8 april jl. bij de Tweede Kamer ingediend.

Kern

Alleen de fracties van D66, PVV en SGP hebben inbreng geleverd voor het voorlopig verslag. De vragen gaan grotendeels over de wijze waarop uitvoering gegeven zal worden aan het grondwetsvoorstel, als dat door de Eerste Kamer wordt aangenomen en vervolgens tot wet wordt verheven.

Toelichting

De vragen hebben in hoofdlijnen betrekking op de volgende onderwerpen (een korte weergave van de antwoorden staat steeds tussen haakjes):

1. De stemwaarde: waarom is de regering op het punt van de stemwaardebepaling van gedachten veranderd en heeft dat gevolgen voor de wijze waarop de verkiezing van de Eerste Kamer wordt gezien? (antwoord: het klopt dat de regering aanvankelijk de voorkeur had om bij de stemwaardebepaling van het nieuwe kiescollege uit te gaan van het aantal uitgebrachte stemmen en dat nu wordt uitgegaan van het aantal geregistreerde kiezers, vermenigvuldigd met een correctiefactor. Dat houdt verband met de uitdrukkelijke wens van de Eerste Kamer (tijdens de eerste lezing) om meer recht te doen aan het beginsel van evenredige vertegenwoordiging. Voor provinciale staten en de Caribische kiescolleges

- blijft de stemwaardebepaling gelijk aan de huidige situatie, waarbij wordt uitgegaan van het totaal aantal inwoners. Van een verandering van het karakter van de verkiezing van de Eerste Kamer is geen sprake).
2. De uitvoerbaarheid: kan bij de verkiezing van het kiescollege volmacht worden verleend (antwoord: nee, omdat er geen verkiezing in een stembureau plaatsvindt. Bij de stemming voor de Eerste Kamerverkiezing door de kiescollegeleden kan overigens wel een volmacht worden verleend). Gaat de invloed die het kiescollege krijgt ten koste van de invloed die provinciale staten en de Caribische kiescolleges nu hebben (antwoord: ja, dat is uit de aard der zaak het geval. Het gewicht van het nieuwe kiescollege komt op dit moment uit op ongeveer 0,7%, oftewel 0,53 zetel, maar dat kan stijgen of dalen, afhankelijk van de stijging of daling van het aantal in het buitenland geregistreerde kiezers voor de kiescollegeverkiezing en het aantal inwoners van Nederland).
  3. De evenredigheid: hoe wordt maximaal recht gedaan aan het uitgangspunt van evenredige vertegenwoordiging (antwoord: de formule die nu wordt gehanteerd voor het bepalen van de stemwaarde van het kiescollege komt erop neer dat bijvoorbeeld 80.000 geregistreerde kiesgerechtigden in het buitenland resulteren in een om en nabij even hoge stemwaarde voor het kiescollege als de stemwaarde van een provincie met 80.000 kiesgerechtigden). Wordt wel recht gedaan aan het rechtsgelijkheidsbeginsel, omdat niet alle in het buitenland wonende Nederlanders meetellen bij de formule voor de stemwaardebepaling? (antwoord: een andere benadering is niet mogelijk omdat niet bekend is wie in het buitenland kiesgerechtigd is. Iedere kiesgerechtigde kan zich laten registreren en dan dus wel meetellen bij de formule. Dat is niet een onredelijke eis om te stellen). Hoe wordt geborgd dat er voldoende te kiezen is? (antwoord: door de procedures voor kandidaatstelling zo eenvoudig mogelijk te maken en door het kiescollege niet te klein te maken).
  4. Hoofdlijnen van de uitvoeringswetgeving: zijn de ervaringen met de Caribische kiescolleges waar mogelijk meegenomen en wordt de nieuwe uitvoeringswet geëvalueerd (antwoord: waar dat mogelijk is, zijn de inzichten betrokken). Waarom wordt een ruimere mogelijkheid geboden voor het digitaal afleggen van ondersteuningsverklaringen en kan dat niet bij alle verkiezingen? (antwoord: er wordt gekeken of en zo ja hoe het digitaal afleggen van ondersteuningsverklaringen in Nederland mogelijk kan worden gemaakt. In dit wetsvoorstel is daar nog niet op vooruit gelopen en is een mogelijkheid gezocht die zo dicht mogelijk bij het huidige wettelijke kader aansluit, maar aangepast aan de situatie van kiezers in het buitenland). Waarom wordt er aangesloten bij de tijdelijke wetgeving die digitaal vergaderen mogelijk maakt? Dat was toch alleen een noodoplossing in tijden van corona? (antwoord: voor de vormgeving van de digitale vergadering wordt geput uit de positieve ervaringen die zijn opgedaan met de tijdelijke wetgeving. Bovendien zijn er plannen om digitaal vergaderen permanent mogelijk te maken).

Onze referentie
2022-0000160734
Datum
6 april 2022

Politieke context

De Eerste Kamer heeft de eerste lezing van het grondwetsvoorstel op 13 oktober 2020 aangenomen. Alleen PvdD, SGP, SP en PVV stemden toen tegen.

De tweede lezing is op 1 februari 2022 aangenomen door de Tweede Kamer. Daar stemden SGP, SP, PVV, PvdD, FVD en JA21 tegen.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief aan de Eerste Kamer	
2	Memorie van antwoord	
3	Voorlopig verslag	

Onze referentie

2022-0000160734

Datum

6 april 2022